

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

Actus secundi scena quinta

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

ACTUS SECUNDI

Τετράμετροι Καταληκτικοί, Ἀναπαισικοί, Ἀρισοφάνειοι.

ΧΟΡΟΣ, ΧΡΕΜΤΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ, ΠΕΝΙΑ.

Αλ' ἤδη χερσὶ π λέγειν ὑμᾶς σοφόν, ὦ νικήσετε τινδὶ,
 Ἐν τοῖσι λόγοις ἀντιλέγοντες· μαλακὸν δ' εὐδῶσθε μηδέν.
 ΧΡ. Φανερόν μὲν ἔγωγ' οἶμα γνῶναι τῆτ' εἶναι πᾶσιν ὁμοίως,
 490 Ὅτι τῆς χρηστῆς τ' ἀνθρώπων βῦ πράττειν ἐπὶ δίκαιον.
 Τῆς δὲ πονηρῆς ἔ τῆς ἀβίης, τῆτων τάναντία δῆπε.
 Τῆτ' ἐν ἡμῖς ὀπιθυμῶντες, μόλις εὐροῦμεν, ὡς τε γενέσθ,
 Βῆλημά καλόν, ἔ γενναῖον, ἔ χρησίμων εἰς ἅπαν ἔργον.
 Ἦν γὰρ ὁ Πλετῶ νυκτὶ βλέψη, ἔ μὴ τυφλὸς ὦν ὤνειροτῆ,
 495 Ὡς τῆς ἀγαθῆς τ' ἀνθρώπων βαδιῖται, καὶ ἄπολείψθ.
 Τῆς δὲ πονηρῆς ἔ τῆς ἀβίης φθίζῶνται· κατὰ ποιήσθ.
 Πάντας χρηστῆς ἔ πλετῶντας δῆπε, τὰ τε θεῖα σέβοντας.
 Καὶ τοι τεττα τοῖς ἀνθρώποις τίς ἀν ἐξέλθοι πότ' ἀμεινόν;
 ΒΛ. Οὐπὲ. ἐγὼ σοι τῆτα μάργυς· μηδὲν ταύτῳ γ' ἀνερώτα.
 500 ΧΡ. Ὡς μὲν γὰρ ἦν ἡμῖν ὁ βίῶ τοῖς ἀνθρώποις ἀφ' αἰ,
 Τίς ἀν ἐχ ἦροίτ' εἶναι μανίαν, κακοδαμονίαν τ' ἐπὶ μάλλον;
 Πολλοὶ μὲν γὰρ τ' ἀνθρώπων ὄντες πλετῶσι πονηροί,
 Ἄδίκως αὐτὰ ξυμμεξάμενοι· πολλοὶ δ' ὄντες πάνυ χρηστοί
 Πράττῃσι κακῶς, ἔ πεινῶσιν, μὲ σῆ τε τὰ πλεῖστα σίνεισιν.
 505 Οὐκῆν εἶναι φημ', ἢ παύσθ ταῦτ', ἢν βλέψη ποθ' ὁ Πλετῶ,
 Ὅδδν, ἢν πιν ἰῶν, τοῖς ἀνθρώποις ἀγάθ' ἀν μείζω ποέσειεν.
 ΠΕΝ. Ἄλλ', ὦ πάντων ῥᾶτ' ἀνθρώπων ἀναπειῶδέντ' ἐχ ὑγιάειν,
 Δύο πρεσβύτα, ξυμβιασῶτα ἔ ληγεῖν ἔ ὠθραπαίειν.

Εἰ

„ v. 488. Μαλακὸν] Herodotus in Thalia: ἐνδιδόναι
 „ μαλακὸν εἶναι. nullam significationem praes se ferre. Euripides
 „ in Helena v. 515. Ἦν δ' ἐνδιδόναι τι μαλακὸν. si au-
 „ tem nonnihil mansuetudinis praes se tulerit. ex Notis Ku-
 „ steri.”
 „ v. 489. Φανερόν] Ordo est: ἔγωγ' οἶμα γνῶναι, τῆτ'
 „ εἶναι φανερόν πᾶσι.
 „ v. 490. Τῆς χρηστῆς] Similis sententia apud Euripi-
 „ dem in Hecuba v. 890. πᾶσι γὰρ κοινόν τοῦτο, ἴδια δ'
 „ ἑκάστου καὶ πόλις· ἔ μὲν κακὸν κακὸν τι πάσῃν· ἔ δὲ
 „ χρηστὴν εὐτυχίην. Omnibus enim commune hoc est, & uni-

cuique hominum, & civitati: malum quidem hominem ali-
 quid mali pati; bonum autem feliciter agere. Apud eun-
 dem in Ione extat haec divina sententia drama con-
 cludens: ὅτι δ' ἐλαύνεται συμφοραῖς οἰκῶ, σέβοντα δαι-
 μονας θαρρῶν χερῶν· εἰς τίλθθ γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχά-
 νουσιν ἀξίαν, οἱ κακοὶ δ', ὡσπερ περὶ οὐκασ', ἔ ποτ' εὐ προ-
 ξεῖαν ἔν. Cujus autem agitur domus calamitatibus, eum
 oportet, deos colentem confidere; tandem enim, boni qui-
 dem consequuntur digna pietate praemia; mali autem, uti
 digni sunt, ita nunquam erunt felices.

„ v. 497. Πάντας] Si Plutus coeperit ad bonos ire, ne-

SCENA QUINTA.

Octonarii Catalectici, Anapaestici, Aristophanii.

CHORUS, CHREMYLUS, BLEPSIDEMUS, PAUPERTAS.

CHOR. Sed jam oportet vos aliquid serium proferre, quo vincatis hancee, Rationibus allatis ei contradicentes: minime autem cedite ei.

CHR. Ego me arbitror cognovisse, istud manifestum esse omnibus ex aequo
490 Nimirum, justum esse ut bonis hominibus bene sit;
Malis autem & impiis contra, scilicet.

Hoc ut fieret, cum nos cuperemus, vix tandem potuimus effectum dare
Istud nostrum consilium pulchrum, & egregium, & per omnia utile.
Si enim Plutus nunc cernat, neque coecus obambulet,

495 Ad bonos homines ibit, & eos non deseret;
Malos autem fugitabit. Atque sic deinde efficiet
Ut omnes fiant boni & divites, rerumque divinarum observantes.
Atqui, quod hominibus melius sit isto ipso, quis invenire possit.

BL. Nemo. ego tibi hujus rei testis ero. ne hanc interrogas.
500 CHR. Ut enim nunc humana vita comparata est,
Quis non putabit insaniam esse vel potius furorem (*si quisquam est bonus & pius*)
Plurimi enim hominum, licet sint mali, opibus abundant,
Quas injuste collegerunt. Plurimi autem, quamvis homines probi,
Inopia, & fame laborant, & tecum plerumque degunt.

505 Ajo itaque, si Plutus cernat aliquando, esse aliam, quae his rebus finem imponat,
Rationem atque viam; qua (via) si incedat (Plutus) hominibus majora bona
praebeat.

PAUP. At, ô qui facillime præter ceteros omnes homines adducti estis ut sic
infaniretis,
Duo vetuli, in delirando & hallucinando focii,

neglectis malis; hos, qui mali fuerant, facile adducet
ut boni fiant & pii; si vidgant non gratis coli pietatem
& probitatem; sed fructum earum esse Divitias: atque
ita omnes fient boni & pii.

vf. 499. Οὐτως.] Ed. nupera post εως habet αν.
quod deest in Aldina, Juntae, Farrei & Brubachii.
Ibid. 'Ανεστάτα] In loco simili in Ranis occurrit verbum simplex vf. 1038. μη πῶτον ἐστάτα.

vf. 503. 'Αδικίας] Infra vf. 755. δε ἐν δικαίῃ τῷ βίον
κακτημένοι.

vf. 505. Οὐκέν] Ordo est: φημι εἶναι ἰδὼν ἢ παύσει ταύ-

τα, ἢν τινα ὁ Πλούτῳ ἰδὼν, πορίσειεν αὐτὸν μίση ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις.

vf. 506. 'Οδὸν ἢν τιν' ἰδὼν] Demosthenes contra Timocratem: εἰ κατορθώσειεν ἐκείνῳ, ἢν ἴα' ἐμ' ἔλθον. ἰδὼν. Si ejus conatus successum habuisset. Noster in Lystrata vf. 834. ἰδὸν ὁδὸν, ἢν περὶ ἔρχη, τὴν ὁδὸν Perge illa, quam inflas, recta via. In istis locis via significat rationem & modum agendi.

vf. 508. Συνθιασάτα] Similiter fere in Vespis vf. 727. ἀλλ' ὅ τ' ἡλικίας ἡμῶν τ' αὐτὸς συνθιασάτα. Σίσοῦ coetus sive chorus, plerumque sacrorum causa collectus.

- Εἰ τῆτο γένοιθ', ὃ ποθεῖθ' ὑμεῖς, ε' Φημ' ἀν' λυσιτελεῖν σοφῶν.
 510 Εἰ γὰρ ὁ Πλάτῳ βλέψῃε πάλιν, ἀγνέμείε τ' ἴσον ἑαυτῶν,
 Οὔτε τέχνῃ ἀν' τ' ἀνθρώπων, ἔτε σοφίαν μελετῶν
 Οὐδείς· ἀμφοῖν δ' ὑμῖν τῆτον ἀφανισθέντων, ἐβλήσθ
 Τίς χαλκὸν βέν, ἢ ναυπηγεῖν, ἢ ῥάπτεν, ἢ τροχοποιεῖν,
 ἢ σκυτοτομεῖν, ἢ πλινθεργεῖν, ἢ πλωεῖν, ἢ σκυτοδεφεῖν,
 515 ἢ γῆς ξέροισι ῥήξας δάπεδον, κερπὸν Δηῆς θεεῖσα αἴ,
 ἢν ἐξῆ ζῆν ξεροῖς ὑμῖν τῆτων πάντων ἀμελεῖσιν;
 ΧΡ. Λῆρον ληρεῖς. ταῦτα γὰρ ἡμῖν παῖθ', ὅσα νυκὶ κατέλεξας,
 Οἱ θεράποντες μοχθήσοσι. ΠΕΝ. Πόθεν εἰν ἔξεις θεράποντας;
 ΧΡ. Ὀνησόμεθ' ἀργυρεὺς δήπε. ΠΕΝ. Τίς δ' ἔσται πρῶτον ὁ πωλῶν,
 520 Ὅταν ἀργυρεῖον κἀκεῖν ἔχη; ΧΡ. Κερδαίνειν βυλόμυθος πῖς
 Ἐμπορῶν ἦκων ἐν Θεσπάλιας πρὸς πλείων ἀνδραποδιστῶν.
 ΠΕΝ. Ἄμ' εἰδ' ἔσται πρῶτον ἀπάντων ἔδεις, εἰδ' ἀνδραποδιστῆς,
 Κατὰ τ' λόγον, ὃν σὺ λέγεις, δήπε. πῖς γὰρ πλετῶν ἐβλήσθ
 Κινδυβλῶν πρὸς τ' ψυχῆς τ' αὐτῶ, τῆτο ποιῆσαι;
 525 Ὅτ' αὐτὸς ξέθῃ ἐπαναγχεσθεῖς, κ' σκάπτεν, τὰλλα τε μοχθεῖν,
 Ὀδυηρότερον τέλεις βίοντι πλὴν ἔ νυκ. ΧΡ. Ἐς κεφαλὴ σου.
 ΠΕΝ. Ἐμ' εἰδ' ἔχ' ἔξεις εἰτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν· εἰ γὰρ ἔσον].
 Οὔτε τάπισιν· πῖς γὰρ ὑφαίνειν ἐβλήσθ, χερσὶν ὄντος;
 Οὔτε μύροισιν μείσαι σακίοις, ὅποταν νύμφῃ ἀγάγησον.
 530 Οὐθ' ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμησῶν ποικιλομύθων.
 Καὶ τοι τί πλέον πλετῶν ἔστιν, πάντων τῆτων ἀπορῆντας;
 Παρ' ἐμῆ δ' ἔστιν ταῦτ' εὔπορα παῖθ' ὑμῖν, ὧν δεῖσθον. ἐγὼ γὰρ

Τὸν

etus, uitate, Bacchi; apud Euripidem in Bacchis vl. 56. Bacchus inquit: θίασος ἡμῖς γυναικῶν. & vl. 115. Βρῆμαι ὅσις ἀγῆ θίασος εἰς ὄρεθ. hinc θιασώτης socius talis; in Ranis vl. 329. Ἰαυχ' ὡ' Ἰαυχε εἰδὲ τ' εἰ' ἀνά λειμῶνα χορεύσαν ὅσις εἰς θιασώτας.

Ibid. Παραπαίειν] In Pace vl. 90. ἢ δισπῶν' ἀναξ ὡς παραπαίει. Paulo post: τί πῖσθ; τί μάτην ἐχ' ὑγίαινε; Aeschylus in Prometheus vl. 1053. τοιάδε μῖνοι τ' φρενοπλήκων βαλούμα' ἔστιν ἔστιν ἀνεσῶν· τί γὰρ ἐλλείπει μὴ παραπαίειν; Tales nimirum pbreneticorum cogitationes & voces licet audire; quid enim abest à delirio?

vl. 510. Εἰ γὰρ ὁ Πλάτῳ] Si omnes fiant divites, ea res non conducet societati humanae; Euripides ex contrario dixit, si omnes sint pauperes non posse consistere societatem humanam: cujus verba describam quia egregie illustrant hunc locum; sunt autem ex Aeo-lo petita, qui hodie non extat: δοκεῖτ' ἀν' οἰκῆν γαίαν, εἰ πένος ἀπᾶς καὶς πολιτῶν οἴσο πλοσίων ἀπᾶς; ἢ ἀν' γένοιτο χωρὶς ἐσθλῆ καὶ κακᾶ· ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὡς ἔχειν καλῶς· ἢ μὴ γὰρ ἔστι τῶ πένος, ὃ πλοσίων δίδωσ'. ἢ δὲ πλοσίωντες εἰ κληῖμαδα, τοῖσιν πένος χρωμένον θηρωμαδα. Putatisne vos terram habitaturos fuisse, si civillis societas careret divitibus? non possunt seorsim esse bona & mala; sed est quaedam eorum mixtura, quae facit ut omnia

recte se habeant; quae enim non habet pauper, illa ei dat dives: quae autem non possidemus divites, illa acquirimus pauperum ope usentes. apud Stobacum Serm. 121. Cur θεράμωδα scripserim pro τιμώμωδα, quod in vulgatis extat, vide notata ad Theophrast. vl. 161. Apparet autem Euripidem φιλοσοφικώτερον formasse hoc axioma universale: Bona & mala non possunt seorsim esse. Ita Chrysippus apud Gellium Lib. IV. cap. 1. Nihil est profusus istis, inquit, imperitius, nihil insubidius, qui opinantur, bona esse potuisse, si non essent itidem mala. & quae ibi sequuntur. Hinc illud: ποιῶσμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ. Haec istorum opinio est.

vl. 511. Οὔτε τέχνῃ] Notum est illud Theocriti in Idyllio 21. ἢ πένια Διόφαντε μῖνα τὰς τεχνὰς ἐγείρη. Theophrastus Simoc. argumentum Epistolae X. ex hoc loco sumit, unde pauca excerpam: λυσιτελεῖς λιμῶντι χρεσὲ το ἀνθρώπων γένῳ, Σωσιπταρῆ! ἐπεύθεν γὰρ καὶ τέχνῃ τῶ βίῳ εἰσέχθησαν, καὶ πόλις αἰσθησαν. MOX: πάσης εὐκοσμίας ἐσθλοῦ ἀν' τὸ ἐπιχρῆσθαι διαίτημα, εἰ μὴ χρεσὶς τις ἀνθρώπων ἀλλήλων ἐπιτελεῖται· εἰ γὰρ ἀν' πλοσῆ ἐναυτιλλέο· εἰ ὄδοιπέθ' ἐναπορεύετο· εἰ ἀροτῖα βέν εἰ γεωργῶντες ἐκείνῃ. Utiliter laborat aurē fame humanum genus, ὁ Sospater; hinc enim & artes in humanam vitam introducit sunt, & civitates habitatae

Nut-

- Si hoc fiat, quod vos cupitis, nego id vobis prodesse.
- 510 Si enim Plutus denuo cernat, seque aequaliter distribuat,
Nec ars ulla, nec sapientia curae erit hominum
Cuiquam; ambabus autem istis sublatis, voletne
Quisquam opera fabri ferrarii, aut navium compactoris, aut sartoris, aut rotarii,
Aut futoris, aut laterum coctoris, aut fullonis, aut coriarii,
515 Aut aratoris, qui, aratris terra profcissa, fructum Cereris metit, facere
Si otiosis esse licebit omnibus, & ista omnia negligere.
CHR. Nugaris. Nam ista omnia nobis, quaecunque enumerasti,
Servi perficient. PAUP. Unde igitur habebis servos?
CHR. Ememus scilicet pecunia. PAUP. Quis erit primum qui vendat,
520 Quando pecuniam & ille habebit? CHR. Aliquis lucri cupidus
Mercator ex Thessalia veniens a plurimis plagiariis,
PAUP. At primo nec plagiarius erit ullus,
Qua ratione tu dicis; quis enim dives volet,
Discrimine vitae proposito, istud facere?
525 Itaque ipse arare coactus, & fodere, & alia opera facere,
Multo aerumnosius teres aetatem quam nunc. CHR. In caput tuum vertat.
PAUP. Praeterea non poteris aut in sponda dormire; quia non erit:
Aut in tapetibus; quis enim texere volet, cum aurum habeat?
Neque unguentis inungere vos poteritis, quando sponfam duxeritis:
530 Nec ornare vosmet, tinctis vestibus & versicoloribus magnò sumtu emtis.
At, quid prodest ditescere, istis omnibus egentes?
Apud me autem ista omnia in promptu suat, quibus indigetis. Ego enim

Tan-

Nullus ordo esset in hac civili societate per orbem terrarum, nisi aurum fecisset alium hominem alterius indigum; non enim nauta navigasset: non viator peregrinatus fuisset: non aratorem bovem agricolae possedissent.

Ibid. Σοφίας] Ex Polyido Euripidis: πτωχὰ δὲ σοφίαν ἔλαχε, διὰ τὸ δυστυχίᾳ. Paupertas autem sapientiam sortita est propter iniquitatem fortunae. Vide Lucianum in Timone, ubi Comitem paupertati dat Sapientiam.

vl. 515. ἀπίστοις ἄρξας] Herodotus in Euterpe: ἔρα ἀπίστοιο ἀναρρηγόντες ἀδελφὰς ἔχουσι πίνυες.

vl. 526. Τριψίχιδος βίον] Sophocles in Electra: τριψίχιδος ὄρεσθε δυστυχὴ τριψίχιδος βίον. Miser Orestes infelicem teris aetatem. Noster in Pace vl. 539. ἀπίστοι γινώσκοντες βίον ἰστέρι-ζομεν. Vide quae infra ad vl. 924. notavi.

Ibid. Ἐς κεφαλὴν σοί] Quia male ominabatur Persona Paupertatis, optat senex ut in caput illius id omen convertatur. Sic in Pace vl. 1064. cum Hierocles dixisset: Ἐ μέλειοι θνητοὶ καὶ ὄνητοι, Trygaeus subjungit: ἔς κεφαλὴν σοί. Subintelligitur autem verbum τρέποιστο, quod expressit in Acharn. vl. 833. ἔς κεφαλὴν τρέποιστ' ἡμοί. Videtur autem haec formula petita ex Aegyptiorum sacris, qui bovem quos immolassent capita praecedentes, illis mala imprecabantur, deinde vendebant alienigenis, vel in Nilum abiciebant, teste Herodoto in Eu-

terpe: formula autem imprecationis, ut idem refert, erat talis: εἰ τι μάλλοισι ἢ σοῖσι τοῖσι θύοισι, ἢ λιγύροισι τῇ συναπάσῃ κακίᾳ γινώσθαι, ἔς κεφαλὴν ταύτων τρέποισθαι. Si quid aut ipsi, qui tunc sacrificarent, aut universae Aegypto esset eventurum mali, ut in istud caput id abeat. Usurpatur haec formula etiam circa imprecationem; ut in Nub. vl. 40. εἰς τὴν κεφαλὴν ἀπαλεῖ τὰς σὴν τρέψεται. Phalaris Epist. 100. εἰ ἐν λόγοις βυλλοσόμεθα μόνον, ἀλλ' ἐν ἔργοις δυσσομέμεθα, ἀπὸρ εἰς ἡμᾶς ἀρχὴν ἔξαμαρτάνειν, εἰς κεφαλὴν σοί τε καὶ τῶν σὸν γένε τρέψαι. Non tantum didis cupimus, sed & factis poterimus, illa quae in nos peccare voluisti, in caput tibi & tuo generi convertere. Imprecationis formulam Virg. ita effert: Dii capiti ipsius generique referoent, Aen. VIII. Item — Quod Dii prius omnia in ipsum Convertant Aen. II.

vl. 529. Μύρσαι σακτοῖς] Arcestratus apud Athenaeum Lib. III. καὶ σακτοῖσι μύρσαι ἀγυθῶς καί τινι θυσίᾳ. & stillatiliis unguentis bonis comam curato. Hesychius: σακτὸν, διολισμένον, percolatum. Glossae: Σακτὴ, Gutta.

vl. 532. Ἐγὼ γὰρ] Euripides in Alexandra: πτωχὰ δὲ θύονον μὲν, ἀλλ' ὄνομα τρέψαι μοχλοῦν ἀμύθη πύρα καὶ δραστήρια. Paupertas autem, est quidem res misera, sed tamen educat subolem meliorem ad laborandum, & strenuam.

- Τὸν χειροτέχνῳ, ὡς περ δέσπων, ἐπαναγκάζουσα κέθημαι,
 Διὰ τ' ἁρείαν, ἢ τὴν πενίαν, ζητεῖν ὁπόθεν εἶον ἔξῃ.
 535 ΧΡ. Σὺ γὰρ ἂν ποίσοις τί διώκῃ ἀγαθόν, πλὴν Φώδων ἐν βαλανείῃ,
 Καὶ παιδαρίων ὑποπεινῶντων, ἢ γράδιων κολοσυρτῶν,
 Φθερῶν τ' ἀριθμῶν, ἢ κωνώπων, ἢ φυλλῶν (ἔδὲ λέγω σοι
 Ὑπὸ τῷ πλήθει) αἰ βομβύσαι παρὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιάσιν,
 Ἐπεγεύρωσαι ἢ φεάζουσαι, πεινήσας· ἀλλ' ἐπαύτω.
 540 Πρὸς δὲ γε τέτοις, ἀνδ' ἱματίεσσι μὲν ἔχειν ῥάκησιν· αἰτὶ δὲ κλίνης,
 Σπθάδα οχοίων κόρεων μετῆν, ἢ τὴν εὐδόντας ἐγεύρω.
 Καὶ φορμῶν ἔχειν αἰτὶ τὰ πηλῶσιν σαπῶν· αἰτὶ δὲ περὶ κεφαλῆς,
 Λίθον θυμωμένη παρὶ τῆν κεφαλῆν· σιτεῖσθαι δ' αἰτὶ μὲν ἄρτων
 Μαλάγης πύργου· αἰτὶ δὲ μάζης, φυλλῶν ἰχθυῶν ῥαφανίδων.
 545 Ἀντὶ δὲ θεάνας, γάμψης κεφαλῆν καταρτῶσιν· αἰτὶ δὲ μακίνας,
 Πιθίκης πλῆθει, ἐρρωγίαν ἢ ταύτην; ἄρα γε πολλῶν
 Ἀγαθῶν πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις σπράττωσιν ὅσῃ αἰτίαν ἔσαν;
 ΠΕΝ. Σὺ μὲν ἔτ' ἐμὸν βίον εἴρηκας, τ' τ' πτωχῶν δ' ὑπεκρύπτω.
 ΧΡ. Οὐκ ἔνδον δὴ πτωχέας πενίαν φασὶν εἶναι ἀδελφίαν.
 550 ΠΕΝ. Ὑμεῖς γ', οἷον ἢ θεοσβεβῶν Διονύσιον εἶναι ὅμοιον·
 Ἄμ' ἔχ' οὐ μὲν τέτοιο πέπονθεν βίον· ἔμ' δὲ γὰρ μέλλῃ.
 Πτωχὸν μὲν γ' βίον, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἔστιν μηδὲν ἔχοντα.
 Τὸ δὲ πηλῶσιν, ζῆν Φειδόμερον, ἢ τοῖς ἔργου περὶ σέχοντα.
 Περὶ γὰρ δ' αὐτῶν μηδὲν, μὴ μὲν τοῖς μὲν δ' ὀπιλείπει.
 555 ΧΡ. Ὡς μακαρίων, ὦ Δάματρες, τ' βίον αὐτῶν κατέλεξας·
 Εἰ Φεισάμην ἢ μοχθήσας καταλείψῃς μηδὲ ταφίδια.
 ΠΕΝ. Σκόπειν πειρᾶ, ἢ κωμῶδειν, ἢ σπινθάζειν ἀμελήσας·
 Οὐ γνώσκων, ὅτι τῷ πλάττειν παρέχω βελτίονα ἀνδρα,
 Καὶ τὴν γνώμην, ἢ τὴν ἰδέαν παρὰ τῶν μὲν γ' ποδαγρῶντες,
 Καὶ

vf. 535. Φώδων] Φῶς est vitium in corpore, praecipue in pedibus, ab ardore ignis contractum. Derivatur autem a φῶς ignis, unde φάγω & φωγία uro: sicut φλόκαταινα rufus a φλόξ, quod est a φλόξ uro. Genitivus est φῶδος, unde Genitivus pluralis, φῶδων, ut χειρῶν, debebat ποιῆσθαι: sed hoc discedit a regula, teste Ety-mologo, & accentuatur ut παιδῶν & alia pauca. Dicit autem haec Chremylus, quia & ipse habebat eiusmodi φῶδας ut coniecere licebit ex illis quae notavi ad vf. 784.

ibid. Ἐκ βαλανείῃ] Pauperes ad Caminos balnearum accedere solebant, si frigerent. Infra vf. 953. εἰς τὸ βαλανεῖον πρὶν ἔπεισ' ἐκὶ κερωαίος ἰστικῶς δῖνον. ubi vide quae notavi.

vf. 536. Κολοσυρτῶν] In superiore versu dixerat πλὴν φῶδων: itaque hic debebat dixisse κολοσυρτῶν & in proxime sequenti ἀριθμῶν: sed ad vitandam multitudinem genitivorum, dixit κολοσυρτῶν & ἀριθμῶν. Idque plane non

absurde; nam Genitivus φῶδων ad πλὴν refertur: accusativi κολοσυρτῶν & ἀριθμῶν ad ποίσοις: hoc modo: σὺ γὰρ ἂν τι δύναιο πλὴν κολοσυρτῶν ποίσοις παιδαρίων; Ceterum ut hic κολοσυρτῶν παιδαρίων, ita in Vespis vf. 664. Ἀθναίων κολοσυρτῶν. & ibid. vf. 671. σὺ βρανα, & in Ly-sistrata vf. 170. Ἀσναίων ἰστικῶν, dixit.

vf. 537. Κωνώπων] Ab ista voce pendet quae in sequentibus sunt, hoc modo: κωνῶπων, αἱ βομβύσαι παρὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιάσιν, ἐπεγεύρωσαι. Imitatus autem est Comicus locum Aeschyli in Agamemnone vf. 900. ἐν δὲ ἐνείρσειν λεπίδας ὑπὸ κωνῶπων ἐξηγεύρωσιν ῥιπαῖσι θαύσαντων. In somnis vero, a tenui culicis excitabar murmurantis motu. Nemo autem putet αἱ βομβύσαι ad proximum φυλλῶν referendum esse, quia cum isto conveniat genere, non autem cum κωνῶπων: nam hic est enallage quaedam generis, per quam αἱ βομβύσαι convenit genere cum Synonymo τῶν κωνῶπων, nempe cum ἐμπιδῶν: ut apud Homerum τριπλὴ δὲ μιν ἀμφιβύβηκε — τὸ μὲν

- Tanquam Domina affideo cogens opificem,
 Ut propter egestatem & penuriam quaerat, unde victum habeat.
- 535 CHR. Tune vero praebere boni quidquam possis, praeter pustulas è balneo?
 Et puerulorum esurientium anicularumque turbas,
 Numerumque pediculorum & culicum & pulicum, nec dico *quantum*
 Prae multitudine, qui cum bombo stridentes circa caput, molesti sunt,
 Expergeficientes & dicentes: esuries; sed surge.
- 540 Praeterea (*quid? nisi*) ut habeant pro veste pannos, pro sponda
 Grabbatum junceum culicibus plenum; qui dormientes excitat.
 Et stoream ut habeant pro tapete putridam, pro pulvino
 Lapidem praegrandem sub capite: & ut pro pane comedant
 Malvae germina: pro pulte folia exilium raphanorum.
- 545 Utque habeant pro scamno urcei fracti caput: pro maestra
 Dolioli latus, idque etiam rimosum. Nunquid multorum
 Bonorum te omnibus hominibus ostendo esse causam.
- PAUP. Tu quidem non de mea vita locutus es, verum eam, quae est mendicorum, exagitasti.
- CHR. Atqui mendicitatis paupertatem dicimus esse forem.
- 550 PAUP. Vos sane, qui etiam Thrasybulo Dionysium esse similem dicitis.
 Verum mea vita nihil tale experta est; nihil certe; neque experietur.
 Mendici enim vita, de qua tu loqueris, est, vivere nihil habentem;
 Pauperis autem vivere parce laboribus addictum,
 Nihil quidem ei superesse, verum etiam nihil deesse.
- 555 CHR. Proh Ceres! quam beatæ memoriae vitam ejus narras!
 Si parcendo & laborando tantum non relinquat, unde sepeliri possit.
- PAUP. Deridere incipis & cavillari, feriis rebus posthabitis:
 Ignorans, me homines meliores reddere, quam Plutus,
 Et ingenio, & specie; nam apud hunc, podagrosi

Et

ἢ πρὸς. nam & hic τὸ μὲν refertur ad εἶδος, non quasi id praecessisset, sed quia Synonymum est vocis νεοίαν.

vl. 541. Ἡ τῆς εὐδοκίας ἐργείη] Eupolis apud Athenaeum IX. τοῖνδε τῶν δε τῆς εὐδοκίας ἐργείη· talem pavonem qui dormientes suscitavit.

vl. 545. Ἄλλ' ἢ θανάτου] Non ad proximum σιτησίῳ referenda sunt, quae hic sequuntur, nam nihil eorum comedi potest, sed ad ἔχειν quod est in vl. 540.

vl. 548. Τὸν ἢ πτωχῶν δ' ἢ ὑπὸ] Ita Edd. pristinae recte, nuper a ἢ δὲ πτωχῶν ὑπὸ.

vl. 550. Ὑμῶν γὰρ] Vos, inquit, paupertatem esse forem mendicitatis dicitis, qui res multum dissimiles putatis esse inter se similes; nam sic & Dionysium tyrannum Siciliae, putabitis similem esse Thrasybulo, qui victis XXX. tyrannis, Atheniensibus libertatem restituit.

— Sic parvis componere magna soletis.

vl. 553. Τοῖς ἑταῖοις] In Ranis vl. 1387. ἐγὼ δ' ἂν τὰ

λαίνα προσέχουσ' ἐτυχεῖν ἐμοῦ εἰς ἐργασίαν. Intenta eram operi meo.

vl. 555. Μακαρίτης] Apud Aeschylum in Persis vl. 635. de Dario mortuo: μακαρίτης ἰσοδάμων βασιλεύς. Beatæ memoriae, Diis aequalis Rex. Ubi Scholia: ἰσὶς δὲ ἔτι μακαρίτης ὁ τῶνδε, μακαρίτης ὁ ζῶν. Apud Stobaeum Serm. 120. sub Aeschyli nomine: πᾶς γὰρ λέγει τις ὁ μακαρίτης οἰχέσθαι. Nam singulis ita loqui mortis est: Beatæ mortem obiit. Comicus noster, quoniam pauperes paucis vitæ commoditatibus fruuntur, eorum vitam, quasi non esset vita, dixit βίον μακαρίτην, quod de mortuis dici solet.

vl. 556. Ταφῶν] Ut finis ei curari possit. Senum Chorus in Acharnensibus vl. 691. dicit, se illa etiam pecunia multari, qua sibi loculum debuisse emere: ἔμ' ἔχον σπορὸν πριάσθαι, τὴν ἑλκὸν ἀπέχεσθαι. quod est extremæ paupertatis signum.

560 Καὶ γαυράδεις, καὶ παχύκνημοι, καὶ πτόνεις εἰσιν ἀσελγῶς.
 Παρ' ἐμοὶ δ' ἰαχοὶ, καὶ σφηκῶδεις, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιάραι.
 ΧΡ. Ὑπὸ τῷ λιμῷ γὰρ ἴστος αὐτοῖς τὸ σφηκῶδες σὺ ποιεῖς.
 ΠΕΝ. Περὶ σωφροσύνης ἤδη τοῖνυν περὶ αὐτῶν σφῶν, κἀναδιδάξω,
 Ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμῶ· τῷ πλῆθει δ' ὅστιν ὑβείζειν.
 565 ΧΡ. Πάνυ γὰρ κλέπτειν κόσμιόν ὅστιν, καὶ τὰς τοίχους διορύττει;
 ΒΛ. Νὴ τὸ Δί', εἴ γε δεῖ λαθεῖν αὐτὸν, πᾶς ἐχέ κόσμιόν ὅστι;
 ΠΕΝ. Σκέψαι τοῖνυν γ' εἰ ταῖς πόλεσι τὰς ῥήτορας· ὡς ὀπόταν μὲ
 Ὡπι πέμπτες, αὐτὸ τὸ δῆμον καὶ τὸ πόλιν εἰσὶ δίκαιοι.
 Πλῆθεισάσιν δ' ἀπὸ τῶν κοινῶν, ὡς ἀρετῆμ' ἀδικοὶ γένετον,
 570 Ἐπεβλαβασί τε τῶν πλῆθους, καὶ τῶν δήμων πολέμοισιν.
 ΧΡ. Ἀλλ' ἐψύδῃ τῶν γ' ἕδεν, καί τῳ σφῶρα βάσανον εἶσα.
 Ἀπὰρ ἐχέ ἡθῶν γ' ἕδεν κλαύση, μηδὲν ταύτη γὰρ κομήσης,
 Ὅτι γὰρ ζητεῖς τῶν ἀναπέσειν ἡμᾶς, ὡς ἐστὶν ἀμείνων
 Πενία πλῆθους. ΠΕΝ. Καὶ σὺ γ' ἐλέγξα μ' ἔπειθ' ἀνάσσειν αὐτὸν τῶν,
 575 Ἀλλὰ φλυαρεῖς καὶ περυγίσεις. ΧΡ. Καὶ πᾶς φθύγῃ σ' ἀπαυλές;
 ΠΕΝ. Ὅτι βελτίους αὐτὸς ποιῶ. σκέψασθ' δ' ἐπὶ μάλιστα
 Ἀπὸ τῶν παίδων· τὰς γὰρ πατέρας φθύγῃσι, φρονεῖντας ἀεὶ αἰετα
 αὐτοῖς ἔπειθ' ἀναγνώσκῃν χαλεπὸν ἔργον ἐπὶ δίκαιον.
 ΧΡ. Τὸν Δία φῆσεις ἄρ' ὅσα ὀρθῶς ἀναγνώσκῃν τὸ κράτιον;
 580 Καὶ κῆν γὰρ τὸ πλῆθος ἐχέ· ταύτῃ δ' ἡμῖν ἀποπέμπῃ.
 ΠΕΝ. Ἀλλ' ὦ Κρονικαῖς γνώμαις ὄντως λημῶντες τὰς φρενας ἀμφῶ
 Ὁ Ζεὺς δή περ πένε· καὶ τὸ γὰρ δὴ φανερῶς σε διδάξω.
 Εἰ γὰρ ἐπλῆθῃ, πᾶς ποιῶν αὐτὸς τὸ Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα,
 Ἴνα τὰς Ἑλλήνας ἀπανθῆας ἀεὶ δι' ἔτος πέμπῃσι ξυωγαίρῃ,
 585 Ἀνεκέρυττον τῶν ἀθλητῶν τὰς νικῶντας, φερανῶσας
 Κοτῖνας φεράνῳ· καὶ τοὶ λευσοὶ μᾶλλον ἐχέω, εἴ τῳ ἐπλῆθῃ.
 ΧΡ. Οὐκοῦν τέτῳ δή περ διλοῖ πμῶν τὸ πλῆθος ἐκείνῳ.

Φει-

¶ 561. Ἐχθροῖς] Ita in Nubibus v. 1161. σῶν δὲ δέ-
 μοις, ἐχθροῖς ἀνιάραι.
 ¶ 565. κλέπτειν] Nam pauperes facile furantur. Eu-
 ripides in Electra v. 375. ἀλλ' ἐχέ τὸν πένε· διδάσκει
 δ' ἄνδρα τῷ χρεῖα κακῶν· Sed habet vitium paupertas; do-
 cet enim hominem ob egestatem mala.
 ¶ 566. Πᾶς ἐχέ κόσμιον;] Apud antiquissimos Graecorum
 praedari non fuisse turpe, testatur Thucydides
 Lib. I. ἀπαρτῶν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν κλέπτειν ἐπιπέσειν,
 καὶ ἐχέ τὸν πένε· ἀλλὰ τὰ ἐργα, φησὶν δὲ τὸ καὶ
 ἕξεν μᾶλλον· ἀλλὰ δὲ τὸ τε ἀπειρωτῶν τινες ἐπὶ καὶ νῦν,
 εἰς ΚΟΣΜΟΣ καλῶς τῶτο δρᾶν, καὶ οἱ &c. Rapiabant,
 ἔτι οὐδὲν μείζονος ἰσχυρῶς ἰνδὲ σὺν ἑαυτοῖς, quod nondum
 ea res cum pudore esset conjuncta, imo & nonnihil gloriae ad-
 ferret potius; ostendunt autem hoc Epirotarum nonnulli num-
 erum, quibus decori est sicte id facere. &c. Dum autem
 dicit εἰς δὲ λαθεῖν, sine dubio respicit ad morem Lacedae-

daemoniorum, apud quos furari licebat, si quis modo
 esset tam ὀρθῶς ut non deprehenderetur. Vide Xenophontem
 in Anabasi & de Rep Laced.
 ¶ 567. τὰς ἀπορῆς] Demagogos quorum consiliis ge-
 rebatur Resp. saepe notat. Huic autem simillimus locus
 est in Oratione Demosthenis contra Timocratem: ἔπειθ'
 δὲ καὶ ἔπειθ' οἱ ῥήτορες, ἐκ ἀγαπᾶσιν ἐκ πενήτων πλάττει
 ἀπὸ τῶν πτόνεις γινόμενοι· ἀλλὰ καὶ προσηλαίεσι τὰ
 πτόνεις· Sic etiam isti oratores, non sunt contenti, quod di-
 vites de publico sacri sunt ex pauperibus; sed etiam insultant
 multitudini.
 ¶ 575. Πτερυγίσεις] Grammatici exponunt per ἀδὴν
 ἀγῶνας, nihil proficis: ut sit metaphora a pullis avium, qui
 volare conantur, sed per aetatem adhuc vano nisu. Pos-
 sit forte ita etiam exponi: Fundis verba πτερόνεις, pondere
 carentia, levia. Etiam alio modo: Volitare conaris, id
 est, nihil certi dicis; quia volatus avium est ἀτιμωτός,
 ἀσδδ-

- 560 Et ventricosi, & crassus furis, pinguesque sunt supra modum.
Apud me autem tenues, & graciles, hostibusque formidabiles.
CHR. Forte enim a fame ipsis hanc gracilitatem praestas.
PAUP. De temperantia jam sermonem persequar, vosque hoc docebo,
Mecum esse modestiam; Pluti autem esse injurias inferre.
- 565 CHR. Sane itaque furari modestum est, & parietes perfodere.
BL. Ita certe. Si enim latere tantum oportet haec facientem, *lege Laconica*,
cur non modestum?
PAUP. Adspice modo Oratores in urbibus, ut se, quamdiu
Sunt pauperes, populo & Reipublicae justos praestant,
Ast e publicis pecuniis ditati, mox injusti fiunt:
- 570 Et insidiantur plebi, popularisque status fiunt hostes.
CHR. At non mentiris horum quicquam, licet valde sis maledica.
Verum tamen nihilominus plorabis, ne propterea superbias;
Quoniam studes nobis persuadere, meliorem esse
Paupertatem divitiis. PAUP. Tu vero refutare me nondum potes in ista re
- 575 Sed nugaris & frustra strepis. CHR. Qui fit ergo, ut te omnes fugitent.
PAUP. Quoniam meliores eos reddo. Contemplari licet hoc maxime
In pueris; etenim isti patres fugitant, qui bene cupiunt
Ipsis. Adeo difficilis res est dignoscere id quod justum est.
CHR. Dices itaque Jovem non satis dignoscere quod sit optimum.
- 580 Nam & ille divitias habet, hanc autem ad nos dimittit. (*Paupertatem*)
PAUP. At ô qui mentem lippientem habetis Saturniis (*antiquis*) *opinionibus*
Jupiter inops est utique: idque jam clare te docebo;
Si enim dives est, quomodo ipse, instituens Olympiacum certamen,
Ubi Graecos universos quinto quoque anno congregat,
- 585 Citat victores athletas, coronatos
Oleastro: atqui auro potius oportebat, si esset dives.
CHR. Hoc ipso ergo ostendit ille, se magni facere divitias.

Dum

ἀσθμοντες, ut est in Avibus vs. 170. vel etiam: *extra rem vagaris*. ita πῖρσθαι apud Euripidem in Bacchis vs. 332. οὐ γὰρ πῖρσθαι τὴν φρονίαν ἀδῶν φρονίαν, nunc enim volitas, & non superis dum sapis.

vs. 580. Τὴν πλεῖστον ἔχῃ] Supra vs. 131 dicebat plurimum argenti habere Jovem.

vs. 581. Κρονιαῖς] *Antiquis opinionibus*: stultis & ineptis, quales erant illorum hominum, qui Saturno regnante vivebant, quorum erat mira simplicitas. In Nubibus vs. 397. ὁ μῦθος σου, καὶ Κρονίων ἔχων. & alibi.

Ibid. Ἀμύωντες] *Amūas lippire*. Hoc loco metaphorice. Ut Lucretius: *O miseris hominum mentes, ô peccora caeca!* Vide Notas Doctissimi Hemsterhuisii ad Lucianum p. 30. & p. 121.

Ibid. Ἀμύωντες] Ita Edd. Aldi & Juntae. Farrei autem & Brubachii, & nupera λαμῶντες, quod metro re-

pugnat, ut & Bentlejus monuit.

vs. 586. Κοτινὸν στέφανον] Athletarum Coronam vocari κοτινὸν testantur Hesychius & Etymologus. Sic Philostratus Epist. 28. ἀθλητῶν μὲν ἂν κοτινὸν πρὸς τῆς βασιλῆος δὲ μεγάλου, πορθητῆν, τιθεῖν. Athleta convenit oleaster; regi autem magno & urbium everfiori tiara. Non ergo per contentum dixisse videtur κοτινὸν pro ἰλαίῳ ἢ καλλιστέφανῳ, ut Scholiastes putat; nam oleagineae coronae qualescumque sint, nugae sunt ad aureas. Sic etiam Chion in Epist. ultima, quae est ad Platonem, non contentum neque ridens vilitatem κοτινῶν, refert ut in somnis visus sibi sit coronari κοτινῶν. verba haec sunt: ἰδοὺ γὰρ μοι γυνὴ θείη τε χθονία καὶ ἄλλοι καὶ μεγίστοι, ἀγροδῶν με κοτινῶν καὶ ταυλαῶν. Visti est mihi mulier divina specie & statura, quae me coronaret satino & vistic. Sed alii etiam contradixerunt Scholiastae nostro in hac re,

Φειδόμενος γ' ἔβυλόμην τέτυ μηδὲν δαπανᾶσθαι,

Ἀήροισ ἀιάδαν τὴν νικῶντας, τ' πλεῖτον εἶα παρ' ἑαυτῶν.

590 ΠΕΝ. Πολὺ τ' πείρας ὡραγμ' αἰχίον ζητεῖς αὐτὰ πείρασμα·

Εἰ πλείστον ὦν, ἀνελεύθερον εἶδ' ἔγωγι, ἢ Φιλοκερδῆς.

ΧΡ. Ἀλλὰ σέ γ' ὁ Ζῆς ἐξολέσειεν, κοπίης τεφάγῃ τεφανώσας.

ΠΕΝ. Τὸ γ' ἀπλέγειν πολμῶν ὑμᾶς, ὡς ἔ πάντ' ἔφ' ἀγαθ' ὑμῶν

Διὰ τίω πείρασ. ΧΡ. Παρὰ τ' ἑκάτης ἔξερει τοῦτο πυθιάσθαι,

595 Εἴτε τὸ πλετεῖν, εἴτε τὸ πεινῶν βέλπον. Φησὶ γ' αὐτῇ,

Τὴν μ' ἐχρίσας ἢ πλετουῦσας δειπνον κτ' μῆνα ὡραπέμπευ.

Τὴν δὲ πεινήσας τ' ἀνθρώπων ἀρπάζειν ὡρὴν καταδειναι.

Ἀλλὰ Φθεῖρε ἢ μὴ γυζῆς

Ἐπ' μηδ' ὀποῦν.

600 Οὐ γ' πείσεις, εἰδ' ἰὼ πείσης.

ΠΕΝ. ὦ πολὺς Ἀργυρῶν, κλύεθ', οἷα λέγεις;

ΧΡ. Παύσωνα καλῆ τ' ἔξουσιτον.

ΠΕΝ. Τί πάθω τλήμων;

ΧΡ. Ἐρρ' ἐς κόραχας θάπτον ἀφ' ἡμῶν.

605 ΠΕΝ. Εἴμι δὲ ποι γῆς;

ΧΡ. Ἐς τ' Κύρῶν· ἀλλ' ἔ μέλλειν

Χρῆσθαι σ', ἀλλ' ἀνείν.

ΠΕΝ. Ἡ μὲν ὑμεῖς γ' ἐπὶ μ' εἰταυθοῖ

Μεταπέμψασθον.

610 ΧΡ. Τότε νοστήσεις· νυῦ δὲ Φθεῖρε.

Κρεῖττον γὰρ μοι πλετεῖν ὅστιν.

Σέ δ' εἶαν κλέειν μακρὰ τίω κεφαλῆ.

ΒΛ. Νῆ Δί', ἐγώ' οὐδ' ἐθέλω πλετεῖν

Εὐαχεῖσθαι μὲ τ' παύσαν,

Τῆς

vf. 592. Ἀλλὰ γ'] Chremylus mallet aurea corona coronari; cotino autem coronari Paupertatem optat & perire. & videtur alludere ad Proverbium: σίφαιον μὲν ἔχων, δίψη δ' ἀπολαύσας· coronam quidem habens, sed sibi perditus. Vide Scholiastem ad Equites vf. 531. itaque precaretur vetulae ut sibi periret. Sunt autem vetulae plerumque bibaciores. Hinc illa vero nomine *Dipsas* anus apud Ovidium.

vf. 593. Τὸ γὰρ ἀππλέγειν] Ellipsis non infrequens. Vide in *Nubibus* vf. 267. *deest* autem ἐκ ἀνοῦλον; aut εἰ δεινόν; aut simile quid. In *Ranis* vf. 533. τὸ δὲ προσδεκῶσθαι σ' δὲ ἀνοῦλον καὶ κενόν; In *Ecclef.* vf. 401. εἰ δεινὰ πολμῶν τεθρονὶ δημιουργεῖν;

vf. 594. Ἐκάτης] Hecatae sive Lunae coena est, quam solebant singulis mensibus tempore novitunii in trivis ei dedicatam collocare: huic famelica hominum quorundam natio insidiabatur; nec honestum erat eam rapere. Simile quid videtur fuisse *Mensa Solis* apud *Aethiopas* Macrobios, quam ita describit Herodotus in

Thalia: ἢ δὲ πρᾶξι τῶ ἡλίου, τοῖσδε τις λέγεται εἶναι· λαιμῶν ἐστὶ ἐν τῷ προαείρη, ἐπιπρᾶσθαι κρεῖον ἰσθῶν πάλιν ἢ τετραπύδων· ἐς τ' ἂν, πᾶς μὲν νόκλις ἐπιπρᾶσθῶντας τῶν ἡμῶν τὰ κρεῖα τὴν ἐν τῇ ἐκᾶστος ἰέντας τ' ἀσῶν· τὰς δὲ ἡμέρας δαίνουσθαι, προσῖντα τ' ἐκλόμενον· φάνα δὲ τὴν ἐπιχωρῆσας ταῦτα τῶν γῶν αὐτῶν ἀναδιδόναι ἐκᾶστος. *Mensa* autem *Solis* talis fere dicitur esse: Pratum est in suburbio, plenum elixis carnibus omnis generis quadrupedum; in hoc pratum nocturnis temporibus civis ditiores data opera carnes illas deponere ajunt; interdiu autem illis vesci, quicumque voluerit, accedentem: homines autem illius loci praedicare: illa protulisse ipsam terram. De Hecatae Coena vide quae notavit *Doestilius* *Tiberius Hemsterhusius* ad *Dialogos* *Luciani* p. 41.

vf. 596. Ἐχρίσας] „ *Divites*. Sic *Euripides* in *Alceste*· fide vf. 58. πρᾶς τ' ἐχρίστων, Φεῖε τ' νίμων πίθους· „ *Utilem divitibus*, *Phoebes*, *legom* *ponis*. Idem in *Supplicibus* vf. 242. sic τὴν ἐχρίστας κίττ' ἀρῖασι κακὰ· „ *In divites avaleos emittunt malos*. & in fragmento *Danae*· „ naac:

- Dum enim parcit, & nihil earum vult erogari,
Dumque rebus nihili victores ornat, divitias sibi servat.
- 590 PAUP. Rem multo turpiorem, quam est Paupertas, studes ei affingere.
Si dives cum sit, adeo est fordidus & lucri cupidus.
CHR. Sed te Jupiter perdat oleastro prius redimitam.
PAUP. Vos ne mihi aufos contradicere, quasi non omnia vobis bona eveniant
Propter Paupertatem? CHR. Ex Hecate hoc quaerere licebit,
- 595 An ditescere, an vero esurire sit melius: dicit enim haec
Eos, qui aliquid habent & sunt divites, coenam sibi quovis mense apponere;
Pauperes autem homines eam rapere, priusquam illi deposuerint.
Sed dispereas & ne mutias
Quidquam amplius.
- 600 Non enim persuadebis tametsi persuadeas.
PAUP. O civitas Argos! auditis qualia dicat?
CHR. Pausonem invoca commensalem tuum.
PAUP. Quid faciam misera?
CHR. In malam rem abi ocyus a nobis.
- 605 PAUP. Quorsum autem eam?
CHR. In nervum î, sed cessandum
Non est, verum properandum.
PAUP. Profecto vos me aliquando hic
Accersetis.
- 610 CHR. Tunc redibis, nunc autem dispereas.
Melius est enim ut ego ditescam,
Tuo autem capiti male sit.
BL. Itaque certe volo ditescens
Convivari cum liberis meis

Et

naac: ἐν τοῖς δ' ἔχουσιν ἰσότης περὺχ' ἔδα· Inter divi-
tes autem vigere solet iste: nempe Amor. Ex Notis Ku-
steri. Demosthenes Orat. I. in Stephanum conjunxit
ἐχόντα καὶ πτωχόντα.

Ibid. Προσάγειν] Ita omnes Edd. Vett. nupera προ-
πίμπαν.
vi. 597. Πρὸν καταβείναι] In Ranis vi. 166. πρὸν κα-
ταβείναι.

vi. 598. Φθίρει] In malam rem hinc abi. Euripides in
Heraclidis vi. 285. φθίρει, τὸ σὺν γὰρ Ἄργος εἰ δίδου ἐν δ'·
Facesse hinc, tuum enim Argos non formido. Alciphron in
loco, quem supra citavi: εἰς ἐς κέραιας φθαρσείας In
Equitibus vi. 888. εἰς ἐς κέραιας ἀποφθέρει;

vi. 601. Ὁ πόλις Ἄργος] Haec ipsa verba occurrere
etiam in Equitibus vi. 806. notavit & Cl. Kusterus. In
Phoenissis Euripidis vi. 577. Polynices dicit: ὁ πόλις·
cui frater: μολὼν ἐς Ἄργον ἀνοκλόη Δίονος ἕδρα. ad
hunc locum respexit Scholiastes Comici, qui dicit haec

inde petita esse. vide Not. seq.

vi. 602. Πάύσανα κλέη] Invoca Pausonis opem pau-
peris, qui tecum solet una cibum capere. Sic in Vespis
vi. 1268. cum veller Amyntiam ridere tanquam fameli-
cum, dicit se eum vidisse δευπρόσια μετὰ Λεωγέρι· coe-
nantem cum Leogora, homine itidem paupere. Pauso-
nem autem pauperem fuisse patet ex Thesmoph. vi. 978.
ubi dicit eum sacra Cereris & Proserpinae celebran-
tem ieiunare. ut solebant mulieres in illo festo. Etiam
in Acharnensibus conjungit eum cum Lyfistrato, quem
dicit frigere, & esurire plus quam triginta diebus, quovis
mense vi. 854. Vox autem κλέη sumta est ex eodem
Euripidis loco, quem paulo ante adduxi.

vi. 612. Σὲ δ' ἔγωγ κλέειν] Praestat ut me ipsum bene-
curem; te autem sinam deplorare tuum ipsius caput
longis fletibus. In Vespis vi. 581. κλαίειν ἡμῖς μακρὰ
τὴν κεραιὴν εἰπόμενος τῇ διαθήκῃ. Vid. Ecclef. vi. 426.

615 Τῆς τε γυναικός, ἢ λυσάμεν
 Λιπαρὸς χορῶν ἐκ βαλανείων,
 Τῶν χειροτεχνῶν,
 Καὶ τ' πενίας καταπαρδεῖν.

ACTUS SECUNDI

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

620 Ἄτι μὲν ἡμῖν ἢ πίπει πῖσι οἴχεθ'.
 Ἐγὼ δέ, ἢ σύ γ', ὡς τάχιστα τ' θεῶν
 Ἐγκατακλιθῶντ' ἀγωνίῳ εἰς Ἀσκληπιῶ.
 ΒΛ. Καὶ μὴ ἀφαιρέσωμό γε, μὴ πάλιν τίς αὖ
 Ἐλθὼν ἀφικαλύσει π' τ' ἀρῆγε ποιῆν.
 ΧΡ. ὦ παῖ Καρίων, τὰ γράματ' ἐκφέρειν ἐχρῆν.
 625 Αὐτόν τ' ἀγειν τ' Πλῦτον, ὡς νομίζεθ',
 Καὶ τὰλλ', ὅσ' ἐστὶν εἶδον ἠυτρεπισμῶνα.

ACTUS TERTII

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ὡπλείστα Θεσείοις μεμυζλημένοι,
 Γέροντες ἄνδρες, ἐπ' ὀλιγίτοις ἀλφίτοις,
 Ὡς β' τυχεῖθ', ὡς μακαρίως πεπεράγατε,
 630 Ἄλλοι θ', ὅσοις μέτεσι ἔζητε ἔπεπε.
 ΧΟΡ. Τί δ' ἐστὶν, ὦ βέλπτε τ' σαυτῶ φίλων;
 Φαίνη γδ' ἠκεῖν ἀγγελῶ ζήτε πινῶ.
 ΚΑΡ. Ὁ δεσπότης πέφραγεν β' τυχεῖσάα,

Μᾶλλον

vf. 623. Τῶν περὶ γυν. In Ecclef. vf. 782. ἔα με τ' περὶ γυν. Vid. Lystr. vf. 20.
 vf. 627. Θεσείοις] Antehac quoties Thefei festo convivaremini, propter egestatem parvis cibis utebamin;

nunc autem vobis non deerunt cibi; quia jam Plutus videt, qui ditabit omnes bonos, quos antehac non poterat invenire.

vf. 628. Ἐπ' ὀλιγίτοις ἀλφίτοις] Synesius Epistola 146.

615 Et uxore: & lotus
Atque nitidus procedens e balneo,
Opificibus
Et Paupertati oppedere.

S C E N A S E X T A.

Senarii Iambici.

CHREMYLUS, BLEPSIDEMUS.

CHR. Haec quidem abiit, perdita.
620 NOS autem, quam citissime Deum istum
Ducamus in Aesculapii templum, ut illic decumbat.
BL. Et nequaquam cessemus, ne rursus aliquis
Accedens impedimento sit, quo minus faciamus quod ad rem pertineat.
CHR. Heus Cario ferve, stragula oportet efferre,
625 Ipsumque Deum ducere, ut moris est,
Caeteraque simul quae intus parata sunt.

S C E N A P R I M A.

CARIO, CHORUS.

CAR. O qui saepe Thefei festis diebus tenuiter epulati estis,
Senes, pane modico admodum,
Quam nunc estis fortunati, quam beata est fors vestra!
630 CAETERIQUE omnes, qui probis estis moribus.
CHOR. Quid est, optime tuorum sodalium?
Videris enim adveniens nunciare aliquid boni.
CAR. Herus meus factus est fortunatissimus,

Vel

αριστῶμεν δὲ ἐν ἀλλήλοις, ἰδίῳ μὲν ἑμοῦ αἰνῶν, ἰδίῳ δὲ ἑμοῦ αἰνῶν. ἢ ἀλλήλοις autem est in aut cum paucissimis. Com. in Acham. v. 835. πάλιν ἐν ἀλλήτοις μάλιστα. ubi Scholia: ἰσθίον μετα ἢ ἀλλῶν. Sic apud Euripidem in Iphigenia Aulidis v. 541. ὡς ἐν ἰσθίῳ δακρυῶσι πρὸς ὅσον κακῆς. Ut cum paucissimis lacrymis sui miser.